

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

46. An lictores, qui ex mandato judicis reum capiunt eundem armis
resistentem; impune occidere possint? Et explanantur sex limitationes, &
circumstantiae, sine quibus hoc minimè lictores possunt ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

accusatione, aut testimonio falso, quamvis alieno, quod nobis non displicet, quando non potest alia via mori illa iniusta vitari, quia etiam qui sic parat, infert vim per alterum, nempe per iudicem. Ita Hurtado, cuius sententiam sequitur etiam nouissimè, me citato, Cardinalis de Lugo *vbi supra*, omnino videndus, vnde nec defini etiam hic apponere verba Ioann. Dicastilli *de iust. loco citato lib. 2. tr. 1. disp. 10. dub. 9. n. 117. vbi si ait. Vtrum autem liceat praeuenire occidendo illum, qui falsis testibus iam subordinatis ita me oppugnat in iudicio, vt necesse sit me occidi, aut infamari, aut bona mea amittere, non omnino consentiunt Auctores. Negat Less. *supra n. 47.* & aliqui alij. affirmat Bannez *supra. concl. 2.* quam sententiam probabilem etiam putat Petrus Navarra *lib. 2. c. 3. n. 361.* & alij, qui speculatiuè quidem putant hanc sententiam esse veram, aut valde probabilem; qui enim falsum deponens sic me oppugnat, videatur me occidere alieno gladio, vel me iniuste infamare, aut bonis priuare. In praxi tamen tutius esse putant tueri sententiam Lessij, & aliorum; tum, quia homines facile crederent se per calumniam accusari, neque aliud esse refugium praeter mortem accusatoris, indeque pateret aditus infinitis homicidijs; tum, quia, qui falsum testimonium dicit in iudicio, non censetur aggressor vitae, aut vim inferre, sed committere iniustitiam, quae ex sua natura puniri potest à iudice.*

5. Haec tamen rationes mihi omnino displicent. *Prima*, quia non niritur ipsi rei naturae, sed passioni, aut caecitati mentis hominum, qui si imprudenter agant, vel temerè iudicando aduersarij in iniuste deponere apud iudicem, vel non esse aliud medium euadendi, non id officit veritati opinionis, quae tantum loquitur in casu in quo vtramque certò moraliter constat, & quod iniuste oppugnetur in iudicio, & quod non sit alius modus euadendi: in quo casu mihi videtur valde probabilis sententia. *Secunda ratio* multò magis displicet. Negandum enim est non censeri aggressorem, aut vim inferre eum, qui falsum testimonium dicit in iudicio; tunc enim aperte vim inferre, & dolum contra alterius vim adhibendo causam sufficientem ad occisionem innocentis, cum posito illo testimonio falso, & falsa probatione necessitèrè finem vel vitam, vel famam, & honorem, vel bonis spoliandum. Itaque placet mihi sententia Bannez, Huelvique Dicastilli. Vnde apparet quàm probabilia sint, ea, quae ego olim docui in *tract. de Homicidio*, cum cautius loquutus sim, quàm citati DD. & tamen non defuere aliqui scioli obmutantes contra me,

RESOL. XLVI.

An licet, qui ex mandato iudicis reum capiunt eundem armis resistente, impunè occidere possint?
Et explanantur sex limitationes, & circumstantiae, sine quibus hoc minimè licet facere; & si Magistratus extra easdem circumstantias capi, aut necari reum iubeat, ne ipse à culpa immunis erit. Ex part. 8. tract. 7. & Misc. Ref. 44.

§ 1. **L**orum sententia videtur approbanda, qui id non aliter admitti posse statuant, nisi sub limitationibus sequentibus. *Prima*, si licetores certum, & speciale de capiendo reo à Magistratu habeant mādatum, *Secunda*, si capiendus armata manu resistat, & vim licetoribus pareat, quò referri poterit. *l. si seruus 4. C. de his qui ad Eccles. confug.* quo loquitur de seruo, qui armis hostiliter domino resistit. Sed quia in dubio credi potest reus capiendus armis resistere, non vt aliis noceat, sed vt se eripiat, facile arma depositurus, si euadere possit, adeoque pro aggressore haberi nequeat, ideo opus erit. *Tertia*, vt sit crimen atrox, & ad minimum capitale. Cateroquin contemptus Magistratus, qui hic inter-

uenit, non erit adaequatum delictum ad occisionem. *Quarta*, vt nulla alia ratione reus capi possit, sed quomodo sit euasurus: idque maximè. *Quinta*, si ab euadente grauiora mala sint metuenda. *Sexta* denique, vt capiendus de crimine sufficienter sit diffamatus. Extra haec circumstantias si capiendum occidat officiales, extraordinaria poena erunt coercendi: sed officij ipsorum erit, rem referre ad magistratum. Qui si extra eadem circumstantias capi, aut necari reum iubeat, nec ipse à culpa & poena immunis erit. Vide Iulium Clarum *lib. 5. q. 29.* Fachinam *controv. lib. 9. c. 73.* Pirinacium *q. 32. n. 40. & seq.* cum alijs penes ipsos.

RESOL. XLVII.

An inuasus ab ebrio, furioso, amente, vel dormiente possit illum occidere, cum moderamine inculpata tutele, si sciat incidisse in amentiam, ebrietatem, & dormitiam in peccato mortali?
Et quid, si inuasus probabiliter credat se esse in statu gratiae?
Et quid est agendum, si multum dubiet de suo statu?
Et colligitur posse satellites, seu publicos ministros cum moderamine inculpata tutele occidere, si forte, vel iniuste conentur interficere innocentem, vel illum capere, vt iniuste occidatur.
Et quid, si satellites ignorent innocentiam eius, & bona fide munus obeant?
Et docetur iniuste carceratum posse in se à carceribus frangere, tam adhibita conspiratione frangendo carcerem, quam dirumpendo vincula, & si opus fuerit etiam carceris custodem occidendo.
Et notatur, quod licet possit quis etiam interficere inuasorem iniustum vitae, honorum, & honoris proximi, vt impediatur, si non possit alio impediri, difficultas est an reneatur quis id facere? Ex part. 1. tit. 6. & Misc. 6. Ref. 52.

§ 1. **P**otest quis magis generaliter querere, an possit occidere furiosum, vel amentem, ebrium, vel dormientem, qui cum inuadit, si non possit aliter se defendere: Ratio dubitandi, quia si iniustus aggressor propter iniustam aggressionem amittit ius, quod alias habebat seruandi propriam vitam, isti non sunt iniusti aggressores, vt supponimus, ergo non amittunt ius seruandi propriam.

2. Nihilominus respondeo cum Lessio *lib. 2. c. 9. dub. 8. n. 42.* & alijs licitum esse: Ratio est, quia aggressus tunc habet ius seruandi suam vitam, & amens, ebrius, & c. non censetur habere ius retinendi vitam suam cum damno alterius innocentis. Et ita etiam docet Dicastillus *de iust. lib. 2. tract. 1. disp. 10. dub. 1. n. 26.*

3. Sed difficultas est in casu proposito in titulo praefentis resolutionis, & ad illum sic respondet Ioannes Pontius in *cur. theol. disp. 52. q. 5. concl. 5. n. 27.* vbi sic ait: Licet in conscientia interficere aggressorem iniustum ad tuendam vitam, quando alias eam tueri non potest. Obiicies, si talis aggressor interficeretur perderet vitam aeternam, sed aggressus deberet exponere vitam temporalem pro vita spirituali proximi; ergo non licet ipsi interficere ipsum.

4. Respondeo distinguendo minorem: quando iactura illa vitae spiritualis non dependet à voluntate ipsiusmet proximi, concedo; alia, transeat, & nego consequentiam, quia posset aggressor non aggrediendo, aut desistendo ab iniusta inuasionem cauere illud dampnum, vnde sibi illud imputandum, non aggressor, qui se tantum defendit.

5. Quod si tamen inuasor esset ebrius, aut insanus, & constaret ipsum esse in statu peccati mortali: inuasus autem credere probabiliter se esse in statu gratiae,

Sup. hac doctrina contenta in hoc & seq. 6. Nota in Ref. a. prop. finem vers. Notandum est.

Sup. hoc infra in ref. 52. §. Quarto licetum est non occidere.

K 3 terretur